

o Světelském oltáři nicméně bude díky všestrannému obsahu, kvalitní fotografické dokumentaci i výbornému zpracování nepochybně dlouhou dobu základním materiálem k porozumění této po všech stránkách výjimečné pozdně středověké památce.

ROMAN LAVIČKA

ARCHEOLOGIE

Sites of Memory. Between Scientific Research and Collective Representations, edd. Jana MAŘÍKOVÁ-KUBKOVÁ – Nathan SCHLANGER – Sonia LÉVIN, Archeologický ústav AV ČR, Praha 2008 (= Castrum Pragense 8)

123 s., ISBN 978-80-86124-86-5; 978-2-9600527-5-6

Anotovaný vícejazyčný sborník zahrnuje výběr referátů přednesených na pražském semináři organizovaném zájmovou skupinou *Archives of European Archaeology* (AREA) v únoru 2006. Právě reflexe a prezentace vlastní činnosti AREA od jejího vzniku 1998 proto tvoří důležitou část poměrně útlého svazku. Z něho je zřejmé, že AREA usiluje o tematizaci dějin evropské archeologie a zároveň vytváří praktické předpoklady pro její nadnárodní studium.

Vstupní text seznamuje čtenáře s prvotním konceptem P. Nory „lieux de mémoire“ a s jeho atraktivností pro historické a kulturní vědy (N. Schlangler – J. Maříková-Kubková). S naléhavostí je opět připomenuta zásadní otázka, co je to za minulost a čím je to minulost, která vstupuje do našeho vědomí, a s tím související problematika, jakou roli sehrává archeologie v recepci historické skutečnosti a v utváření historického vědomí a povědomí. Autoři upozorňují nejen na velký potenciál archeologie v současném pluralitním pojetí studia minulosti, ale i na možná nedorozumění v případě neadekvátního ztotožňování konceptu „lieux de mémoire“ a archeologického „site“. Úvodní text dále reflektuje významné archeologické „sites of memory“, at již ve sborníku samostatně nepojednávávané, jako je např. Masada u Mrtvého moře nebo jihoafrické Sterkfontein, či tematizované ve vlastních studiích, které tvoří samotné jádro sborníku. Zastoupen je Pražský hrad (J. Frolík, J. Maříková-Kubková), Říp (K. Sklenář), Olymp (S. Lévin), jeskyně Altamira (O. M. Abadia) a je-

zerní lokality (nákolí) ve Švýcarsku (M.-A. Kaeser). Čtenáři je tímto způsobem představena reprezentativní mozaika důležitých archeologických lokalit, jejichž interpretace i prezentace dostává různé významy, neboť tato místa jsou těsně spjata s různými formami paměti. Tak např. Sterkfontein, tzv. kolébka hominidů, není ničím jiným než geografickou projekcí bájného ráje, zhmotněním ideje o jednom centru zrození lidstva. Podobné představy vytvářené archeology o životě na jezerních lokalitách ve Švýcarsku nápadně připomínají zlatý věk J. J. Rousseau. Jezerní lokality navíc sehrály významnou úlohu při novodobém hledání společné identity obyvatel Švýcarské federace. Stejný národně identifikující a také symbolicky reprezentující význam přitom náleží např. Pražskému hradu. Jeskyně Altamira zase může ztělesňovat španělskou rezistenci vůči dominující francouzské kultuře a vědě. Naproti tomu horský hřeben Olympu zůstává do velké míry paradoxním solitérem, kde se setkávají „různá chápání míst paměti“ a kde ve výrazném protikladu stojí představa o podobě bájného horstva a geografická skutečnost.

Závěrečnou část sborníku představují anotace publikovaných referátů v hlavních světových jazycích a v češtině. Právě velmi promyšlené uspořádání sborníku, jeho souhrn a anotace, stejně jako koncepční pojetí a významný mezioborový přesah, jsou neobyčejně přátelskou výzvou k jeho prohlédnutí a přečtení.

TOMÁŠ KLÍŘ

Burg – Vorburg – Suburbium. Zur Problematik der Nebenareale frühmittelalterlicher Zentren, hg. Ivana BOHÁČOVÁ – Lumír POLÁČEK, Archeologický ústav AV ČR, Brno 2008 (= Internationale Tagungen in Mikulčice 7)

308 s., ISBN 978-80-86023-84-7

Ve sborníku obsažené příspěvky, jež jsou dílem německých, polských, slovenských, zejména však českých a moravských archeologů, většinou předkládají nejnovější stav poznání „vedlejších“ sídelních areálů významných středoevropských hradišť 9.–12. století, přičemž některé z nich se zaměřují i na srovnání nerezidenční a rezidenční části prezentované lokality. Po vstupní studii obou editorů následuje sémantická analýza pojmu suburbium na základě písemných pramenů 10. století